

Προς το Προεδρείο της Βουλής των Ελλήνων

ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς:

- Μετανάστευσης & Ασύλου
- Προστασίας του Πολίτη

Θέμα: Απολύτως ακατάλληλες συνθήκες διαβίωσης στη νέα Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή της Κω: Ασφαλιστικά μέτρα χορηγεί το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Η Βουλευτής Επικρατείας Έλενα Ακρίτα καταθέτει ως αναφορά το από 14/12/2023 Δελτίο Τύπου του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ), με θέμα «Απολύτως ακατάλληλες συνθήκες διαβίωσης στη νέα Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή της Κω: Ασφαλιστικά μέτρα χορηγεί το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου». Με το ως άνω Δελτίο Τύπου, το ΕΣΠ δημοσιοποιεί την από 12/12/2023 απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), το οποίο, εφαρμόζοντας το άρθρο 39 του Κανονισμού του, έκανε δεκτή την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων 2 Αφγανών γυναικών και των πέντε ανηλίκων τέκνων που αυτές συνοδεύουν, οι οποίες διαμένουν μετά την άφιξη τους στην Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή (ΚΕΔ) Κω σε απολύτως ακατάλληλες συνθήκες.

Το Δικαστήριο με την απόφασή του διατάσσει τις Ελληνικές Αρχές να διασφαλίσουν ότι οι προσφεύγουσες/οντες «έχουν πλήρη πρόσβαση σε συνθήκες υποδοχής που σέβονται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και που λαμβάνουν υπόψη τις πολλαπλές ευαλωτότητες τους». Παράλληλα, το ΕΣΠ επισημαίνει ότι στην ΚΕΔ της Κω, η οποία εγκαινιάστηκε μόλις τον Νοέμβριο του 2021 και έχει κοστίσει περί τα 40 εκ. ευρώ, παραμένουν σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία σχεδόν 4.000 αιτούντες άσυλο, αριθμός που υπερβαίνει δραματικά την ονομαστική χωρητικότητα της δομής (2.923 θέσεις), καθώς και κατά μείζονα λόγο την αναφερόμενη πραγματική χωρητικότητά της (1.500 θέσεις).

Κατόπιν των ανωτέρω και επειδή η υπόθεση αυτή καταδεικνύει τα τεράστια κενά στην προστασία των αιτούντων άσυλο στα ελληνικά νησιά και την αδυναμία πρόσβασης ακόμη και των πλέον ευάλωτων σε στοιχειώδεις παροχές, παρά τα τεράστια ποσά που έχουν δαπανηθεί για την κατασκευή των νέων δομών στα νησιά, επισυνάπτεται η εν θέματι επιστολή και παρακαλώ για τις ενέργειές σας, καθώς και για τη σχετική μου ενημέρωση.

Αθήνα, 15/12/2023

Η καταθέτουσα Βουλευτής

Ακρίτα Έλενα

Απολύτως ακατάλληλες συνθήκες διαβίωσης στη νέα ΚΕΔ της Κω: Ασφαλιστικά μέτρα χορηγεί το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

- ❖ Ασφαλιστικά μέτρα χορηγεί το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για τις συνθήκες διαβίωσης στην νέα Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή της Κω
- ❖ Διατάσσει τη διασφάλιση συνθηκών υποδοχής που να σέβονται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια

Αθήνα, 14 Δεκεμβρίου 2023 — Την 12-12-2023 το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), εφαρμόζοντας το άρθρο 39 του Κανονισμού του, δέχτηκε αίτηση ασφαλιστικών μέτρων 2 Αφγανών γυναικών και των πέντε ανηλικών τέκνων που αυτές συνοδεύουν, οι οποίες διαμένουν μετά την άφιξη τους στην Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή (ΚΕΔ) Κω σε απολύτως ακατάλληλες συνθήκες. Το Δικαστήριο με την απόφασή του διατάσσει τις Ελληνικές Αρχές να διασφαλίσουν ότι οι προσφεύγουσες/οντες «έχουν πλήρη πρόσβαση σε συνθήκες υποδοχής που σέβονται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και που λαμβάνουν υπόψη τις πολλαπλές ευαλωτότητες τους». Οι προσφεύγουσες εκπροσωπούνται από το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες.

Η υπόθεση αφορά σε 2 Αφγανές μόνες γυναίκες, εκ των οποίων η πρώτη συνοδεύει στην Ελλάδα τα 2 ανήλικα τέκνα της, 12 και 10 ετών, ενώ η δεύτερη τα ανήλικα τέκνα της, 11, 7 και 2 ετών. Αμφότερες οι οικογένειες διαβιούν στην ΚΕΔ Κω, σε απολύτως ακατάλληλες συνθήκες.

Μεταξύ άλλων, και καθώς λόγω του υπερπληθυσμού που επικρατεί στη δομή, δεν υπάρχει διαθέσιμος χώρος φιλοξενίας, οι προσφεύγουσες, μόνες γυναίκες με ανήλικα παιδιά, έχουν τοποθετηθεί και διαμένουν στον χώρο του εστιατορίου, ο οποίος πλέον χρησιμοποιείται ως κατάλυμα, από κοινού με άγνωστους σε αυτές άνδρες, χωρίς καμία απολύτως ασφάλεια και ιδιωτικότητα και εκτεθειμένες σε παρενόχληση και κίνδυνο έμφυλης βίας. Αναγκάζονται να κοιμούνται στο πάτωμα σε συνθήκες συνωστισμού και σε κοινόχρηστο χώρο μαζί με άγνωστους άντρες, εκτίθενται σε απολύτως ακατάλληλες συνθήκες υγιεινής, απολύτως ανεπαρκή παροχή ειδών πρώτης ανάγκης και ιατρικών υπηρεσιών, παρά τα πλείστα προβλήματα υγείας που αντιμετωπίζουν. Επιπλέον δε παραμένουν περιορισμένες εντός της πτέρυγας της δομής, από την οποία δεν τους επιτρέπεται η έξοδος, ενώ καμία από τις προβλεπόμενες διοικητικές διαδικασίες δεν έχουν λάβει χώρα (υπαγωγή σε διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης/πρόσβαση σε διεθνή προστασία).

Επισημαίνεται ότι στην ΚΕΔ Κω, όπου μεταφέρθηκαν και διαμένουν αμέσως μετά την άφιξη τους οι προσφεύγουσες και τα ανήλικα τέκνα τους, παραμένουν σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία σχεδόν 4.000 αιτούντες άσυλο αριθμός που υπερβαίνει δραματικά την ονομαστική χωρητικότητα της δομής (2.923 θέσεις¹), κατά μείζονα λόγο την αναφερόμενη πραγματική χωρητικότητα της (1.500 θέσεις).²

¹ Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, ΕΣΚΕΕΣ, «Εικόνα της κατάστασης νήσων ανατολικού Αιγαίου την 10/12/2023», <https://shorturl.at/dnAHW>.

² ERTNEWS.gr, «Υπατη Αρμοστέα: Άμεση ανάγκη να αποσυμφορηθούν οι δομές προσφύγων Λέρου – Κω. Δεν αντέχει η δυναμικότητα τους», 24/10/2023, https://www.ertnews.gr/perifereiakoi-stathmoi/notio_aigaiou/ypatiamosteia-amesi-anaqki-na-aposymforithoun-oi-domes-prosfygonlerou-ko-den-antexei-i-dynamikotita-tous/

Η εν λόγω δομή, κόστους 39,36 εκατομμύριων ευρώ,³ εγκαινιάστηκε μόλις τον Νοέμβριο του 2021. Ωστόσο, όπως πρόσφατα έχει επισημάνει η Ευρωπαϊκή Συνήγορος, οι νέες δομές στα νησιά, συμπεριλαμβανομένης της ΚΕΔ Κω «θυμίζουν περισσότερο κέντρα κράτησης», με αποτέλεσμα να καθίσταται αμφίβολο «πώς μπορεί να διασφαλιστεί ο σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και η προστασία των βέλτιστων συμφερόντων του παιδιού και των ευάλωτων ατόμων» σε αυτές.⁴ Ο υπερπληθυσμός δε που σήμερα επικρατεί στην ΚΕΔ Κω, επιδεινώνει περαιτέρω τις επικρατούσες συνθήκες διαβίωσης. Επιπλέον, αν και η παρουσία των ιδιωτικών security και της αστυνομίας είναι περισσότερο από εμφανής, η δομή τυγχάνει κατά τα λοιπά υποστελεχωμένη. Ενδεικτικά, το Ιατρικό και Ψυχοκοινωνικό Κλιμάκιο του ΕΟΔΥ στερείται ψυχολόγου και ιατρού, με αποτέλεσμα οι ιατρικές υπηρεσίες να παρέχονται επί του παρόντος από έναν ιατρό του στρατού και από αποστολές ιατρού ιατρικών κλιμακίων του ΕΟΔΥ έτερων ΚΕΔ.⁵

Η υπόθεση αυτή καταδεικνύει τα τεράστια κενά στην προστασία των αιτούντων άσυλο στα ελληνικά νησιά και την αδυναμία πρόσβασης ακόμη και των πλέον ευάλωτων σε στοιχειώδεις παροχές, παρά τα τεράστια ποσά που έχουν δαπανηθεί για την κατασκευή των νέων δομών στα νησιά. Η εμμονή σε δομές κλειστού τύπου και η έμφαση σε εγκαταστάσεις που παραπέμπουν σε κέντρα κράτησης έχει ως αποτέλεσμα την έκθεση χιλιάδων αιτούντων άσυλο, προσώπων που αναζητούν προστασία, σε συνθήκες που δεν είναι σύμφωνες με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

³ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, «Μεταναστευτικό: Εγκαινιάστηκαν οι νέες κλειστές ελεγχόμενες δομές σε Λέρο και Κω – Τι περιλαμβάνουν», 27/11/2021, <https://www.kathimerini.gr/society/561806400/metanasteytika-egkainiastikan-oi-nees-kleistis-elegchomenes-domes-se-lero-kai-ko-ti-perilamvanoyn/>.

⁴ European Ombudsman, "Decision in strategic inquiry OI/3/2022/MHZ on how the European Commission ensures respect for fundamental rights in EU-funded migration management facilities in Greece", 7 Ιουνίου 2023, <https://www.ombudsman.europa.eu/en/decision/en/170792>, παρ. 48

⁵ Στοιχεία από εκπρόσωπο της Διοίκησης κατά την αποστολή του ΕΣΠ στην Κω την 6/12/2023.